

POSUDEK

oponenta rigorózní práce

Téma práce: Dědění ze závěti
Autorka: Mgr. Lucie Abelová
Oponent: JUDr. Josef Pelech, Ph.D.

1. Úvod

Podle vyhlášky děkana FPR č. 42 D/2020, o rigorózním řízení ze dne 12. 10. 2020 (dále jen „vyhláška“), se státní rigorózní zkouškou, jejíž součástí je i obhajoba právě rigorózní práce, ověřuje, zda si uchazeč prohloubil teoretické znalosti získané předchozím vysokoškolským studiem, a tedy i současně získal schopnost samostatně vědecky pracovat, a to včetně adekvátní práce s prameny, a v neposlední řadě, zda také umí aplikovat nabyté poznatky v praxi. Současně musí uchazeč také prokázat, že si osvojil základy metodologie vědecké práce (Čl. III. odst. 1 vyhlášky). Ve vztahu k rigorózní práci pak musí uchazeč prokázat hlubší znalosti zpracovávané tematiky, předložit vlastní řešení zkoumaného problému či zkoumaných problémů a v neposlední řadě i prokázat, že má schopnost v daném oboru samostatně vědecky pracovat a umí se orientovat v pramenech, v případě pramenů zahraničních, jsou-li pro obor nebo téma potřebné (Čl. V. odst. 2 vyhlášky).

2. Obsahová a formální stránka rigorózní práce

Tématem autorkou předložené rigorózní práce je dědění ze závěti. Autorka si dané téma vybrala zejména proto, že působí již šest let v notářství a s problematikou závětí se setkává v podstatě každý den. Cílem autorky, jak uvádí v prvním odstavci úvodu, bylo zkoumat nejenom obsah a formy závěti, ale i poukázat na některé související problémy. Autorka se dále v posuzované rigorózní práci věnovala v konsekvenci s vybraným tématem i právní úpravě závěti v maďarském právu, ze kterého mimo jiné i vzešel nejenom vlastní názor autorky, ale i stručný návrh *de lege ferenda*.

Autorka si vytvořila *Seznam použitých zkratk*, který však následně důsledně nevyužívá, na některých místech ano, na jiných ne. Pro zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů si autorka nedefinovala zkratku ObčZ, v textu však následně používá i občanský zákoník, anebo občanský zákon. V případě zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů si autorka nedefinovala zkratku z.ř.s., v textu však následně používá i zákon o zvláštních řízeních soudních, anebo ZŘS. Nedůsledné dodržování nadefinovaných zkratk pak vede k zneprůhlednění textu posuzované rigorózní práce.

3. Struktura rigorózní práce

Posuzovaná rigorózní práce je rozdělena do sedmi hlavních kapitol. Jednotlivé hlavní kapitoly jsou dále členěny do jednotlivých podkapitol, v některých případech i do oddílů. V první kapitole po úvodu se autorka v obecné rovině věnuje základním pojmům dědického práva, zejména zásadám, dědickým titulům, dovětku, dědickému nápadu, zřeknutí se dědického práva, odmítnutí dědictví, vzdání se dědictví a dědické nezpůsobilosti. Autorka jednotlivé pojmy vykládá v návaznosti na téma posuzované rigorózní práce. Následující kapitoly (druhá, třetí, čtvrtá a pátá) tvoří jádro rigorózní práce. Autorka se ve druhé

kapitole věnuje pojmu závěť a způsobilosti k jejímu pořízení. Ve třetí pak formám závětí (holografní a allografní, pořízené ve formě veřejné listiny a privilegované). Kapitola čtvrtá pak logicky pojednává o obsahu závěti včetně vedlejších doložek, náhradnictví a svěřenskému nástupnictví, povinnému dílu a vydědění. Následuje kapitola pátá, jejímž obsahem je zrušení závěti. Autorka pak v kapitole šesté vhodně zařadila do posuzované rigorózní práce i kapitolu zaměřenou na úlohu notáře při zjišťování stavu a obsahu závěti v řízeních o pozůstalosti. Sedmá kapitola se věnuje, jak již bylo shora uvedeno, právní úpravě závěti v maďarském občanském zákoníku. Následuje závěr, resumé a seznam použitých pramenů.

4. Kvalita zpracování tématu a jeho originalita

Celkově lze konstatovat, že kvalita zpracování tématu a jeho originalita maximálně přesahují dolní hranici požadované úrovně. Uvedené hodnocení oponent učinil primárně proto, že posuzovaná rigorózní práce je v podstatě interpretací k tématu se vztahujících paragrafů s vysvětlením, co který paragraf znamená. Vyvozených vlastních závěrů autorky je pak v posuzované rigorózní práci poskrovnu, a pokud již jsou, tak je autorka nerozvádí do větší hloubky, což by zcela jistě bylo pro posuzovanou rigorózní práci přínosem. Kupříkladu v případě společné závěti manželů v maďarském právu by jistě posuzované rigorózní práci prospělo, kdyby autorka pouze lakonicky neuvedla, že touto úpravou bychom se mohli inspirovat, ale přímo uvedla, jak konkrétně promítnout změnu do recentní právní úpravy, eventuálně co by to mohlo přinést atd.

Celkově je posuzovaná rigorózní práce zejména popisná.

5. Citační etika rigorózní práce

Citační etika odpovídá požadavkům uvedeným v normalizované úpravě rukopisu rigorózních prací, která tvoří přílohu č. 2 vyhlášky, byť ani z tohoto úhlu pohledu se autorka nevyhnula určitým nepřesnostem, zejména v citacích opisovaného textu.

Autorka pracovala i se zahraničními právními prameny.

6. Jazyková kultura rigorózní práce

Pokud se jedná o jazykovou kulturu posuzované rigorózní práce, tak to je také její slabé místo. V posuzované rigorózní práci je v podstatě na každé její straně nějaká chyba, ať už se jedná o překlep, interpunkci či špatné používání čárek u souvětí. Celkově se pak oponent domnívá, že posuzovaná rigorózní práce snad ani neprošla základní jazykovou korekturou. Například na straně 97 autorka uvedla: „*Totěž platí též pro pořizovací způsobilost, o které bylo pojednáno v kapitole XXX.*“ Obdobný odkaz XXX je autorkou aplikován i na straně 99. Z textu není zřejmé, na které části posuzované rigorózní práce autorka odkazuje, nelze ani vyloučit, že se jedná o opsaný text bez řádné citace zdroje. Některé pravopisné chyby dokonce změny i význam (kupříkladu *dokazovník* místo *odkazovník* apod.), anebo vůbec nedávají význam (*nascitarus* místo *nasciturus*).

Není úkolem oponenta zde vypisovat veškeré gramatické prohřešky, pro ilustraci jsou uvedeny pouze některé obsažené v první kapitole posuzované rigorózní práce. Kupříkladu na straně 1 (*činnosti* místo *činností*; *pořízeních* místo *pořízení*; *poměrné* místo *poměrně*), na straně 2 („*Z uvedeného této vyplývá ...*“ – věta nedává smysl; *bylo* místo *byl*; *dálkové* místo *dálkového*), na straně 6 (§ 101 odst. ZŘS – chybí specifikování odstavce), na straně 7 (*sví* místo *své*), na straně 8 (*smrti* místo *smrtí* (2x); *šestí* místo *šesté*), na straně 9 (odst. shora měl být používán minulý čas v celém odstavci ne jen částečně (nabývají, dědí); u definice dědické smlouvy chybí, kdo povolává – zůstavitel, na straně 10 (*právnické se osoby* – se je navíc; *vůli* místo *vůle*; *pozůstalosti* místo *pozůstalost*), na straně 11 (*zřeknuté* místo *zřeknutí*; *jednáních* místo *jednání*), na straně 12 (Občz místo ObčZ), na straně 14 (chybí tečka na konci prvního odstavce;

zůstavitele místo zůstavitelem), na straně 16 (*povinnost místo povinnosti, možní místo možné*), na straně 18 (*občanský zákon zřejmě místo ObčZ*). Obdobně i v dalších kapitolách posuzované rigorózní práce.

Autorka má chyby i v seznamu literatury, kdy v případě monografie BEDNÁŘ, Václav. *Testamentární dědická posloupnost*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-292-9. má nesprávně uveden rok jejího vydání 2021, kdy jako správný rok jejího vydání má být uveden rok 2011.

Autorka se nevyhnula ani špatnému označení právních předpisů, kdy v textu na straně 102 a 103 posuzované rigorózní práce pravopisně chybně označila vyhlášku ministerstva spravedlnosti České republiky 31/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, kdy uvedla *ministerstva Spravedlnosti* místo *ministerstva spravedlnosti*.

7. Závěr

Souhrnně lze uzavřít, že posuzovaná rigorózní práce je zpracována na samé dolní hranici požadované úrovně. Posuzovaná rigorózní práce je v podstatě citací zákonných ustanovení, které nejsou rozvedeny do větší hloubky. Chybou je také i to, že při tak zajímavém a frekventovaném tématu autorka pracovala s judikaturou poskrovnu, v řádu jednotek, přičemž je zcela nepochybné, že judikatury vztahující se k předmětnému tématu je více než dost. Posuzovaná rigorózní práce nepřináší nic nového. V případě stručného porovnání s maďarskou právní úpravou nemůže být řeč o komparaci v pravém slova smyslu. Přínos této kapitoly pro posuzovanou rigorózní práci tkví však v tom, že autorka, byť v minimální míře, prokázala schopnost samostatné tvůrčí práce a znalost metodik ve smyslu příslušných požadavků kladených na tento druh prací s předložením vlastního řešení zkoumaného problému.

Oponent rigorózní práci doporučuje k obhajobě. K úspěšnému obhájení nechť autorka souhrnně uvede další závěry z vlastního řešení zkoumaných problémů.

V Plzni dne 13. 11. 2023

JUDr. Josef Pelech, Ph.D.